

Minna Reijonen ps ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Pelastusopistolle pelastajakoulutuksen lisäämiseen (600 000 euroa)

Eduskunnalle

Pelastusopisto on tärkeä arjen turvallisuuden tuottaja koulutuksen kautta. Pelastuslaitokset eri puolilta maata ovat ilmoittaneet, että vuoteen 2030 mennessä tarvitaan 1 000 uutta pelastajaa nykyisen koulutustuotannon lisäksi.

Vuodelle 2023 Pelastusopistolle on tulossa tilapäisesti 2,3 miljoonaa, joka on Pelastusopiston haastavassa tilanteessa koottu sisäministeriön hallinnonalan sisäisesti. Lisäksi 100 000 euroa on Pelastusopistolle kohdennettua säästöä, joka peruutetaan. Eli yhteensä 2,4 miljoonaa. Inflaation ja kustannusten nousun myötä 2,4 miljoonaa ei riitä, vaan tarvittava summa on 3 miljoonaa euroa.

Oheisessa taulukossa on nähtävissä tilanne tarkemmin. Jo kuluvana vuonna on tarvetta sopeuttaa toimintaa, koska 2023 vuodelle siirtyvissä rahoissa on huomioitava lisäkurseille myönnetty määrärahat (2021—2022 hätäkeskuspäivystäjälisäkurssi, 2022—2023 ruotsinkielinen pelastajakurssi), joiden kustannukset jakautuvat kahdelle vuodelle.

Tulevaisuus

Vuonna 2024 ja siitä eteenpäin kehyksestä puuttuva nykytaso 2,4 milj. euroa (tosiasiassa pysyvään kehykseen tarvitaan siis enemmän) näkyy sopeutustoimina sekä henkilöstön määrässä, investoinneissa (mitään ajoneuvoja ei uusita, mitään koulutushankintoja ei tehdä, luovutaan niistä harjoitteista, joista tulee merkittäviä kuluja), digiopetuksen kehittämisessä että kaikissa muissa menoissa.

Nykyisiä tutkintokoulutusmääriä joudutaan laskemaan. Pelastajien sisäänottomäärät putoavat nykyisestä 138:sta 120 pelastajaan vuodessa. Hätäkeskuspäivystäjien sisäänotto 48 putoaa 32:een opiskelijaan vuodessa. Vastaavia vaikutuksia on myös alipäällystön ja päällystön sisäänottoihin. Resurssipulan takia riittävää osaamista ei pystytä varmistamaan valmistuvien opiskelijoiden osalta. Pelastustoimen suorituskykyvaatimuksiin ei pystytä koulutuksella vastaamaan.

Täydennyskoulutuksia ei voida järjestää nykytasolla resurssipulan vuoksi. Haasteena on pitää maksullisen toiminnan tuotot edes puolen miljoonan tasolla. Jos 2,4 milj. euroa ei tule kehykseen, ei voida TUVE:ssa olevia (KEJO ja ERICA) käyttäjiä ja työasemia pitää nykyistä määrää (lakkautetaan käyttöoikeuksia ja työasemia). Näiden opetus jouduttaisiin sopeuttamaan.

Talousarvioaloite TAA 337/2022 vp

Vuokramenot nousevat (pakolliset tilamuutokset vuokravaikutteisia + vuosittainen 2 % korotus) n. 150 000 euroa/vuosi. Koulutusmäärien pienentyessä voidaan osasta tiloja luopua, mutta mikään rakennus ei ole sellainen, josta voitaisiin kokonaisuutena luopua ja rajallinen määrä valtion virastoja voi siirtää toimintojaan meiltä tyhjeneviin tiloihin. Tästä saatavat tehostamistoimet on jo käytännössä toteutettu (Valtori ja Poliisi toimivat jo tiloissa).

Henkilöstömenoissa nousua on aina myös yleiskorotusten verran, tuntiopettajien käyttö on kalliimpaa (tuntiopettajat eivät näy HTV-määrässä, mutta näkyvät kuitenkin henkilöstökuluissa). Tällä hetkellä ICT-menot ovat selvässä nousussa (nousu edellisten 3 vuoden aikana n. 20 %, mikä tarkoittaa JTS-kauden loppupuoletta n. 400 000 euroa vuodessa nykytasoon verrattuna), joten niiden pitäminen nykytasolla ei ole realistista ilman ko. toimintaan kohdistuvaa huomattavaa sopeuttamista. Todennäköisesti kulujen pitäminen nykytasolla tarkoittaa joidenkin toimintojen/järjestelmien jättämistä kokonaan pois (ei lakisääteiset/toiminnan kannalta pakolliset järjestelmät, oppimista tukevat järjestelmät). Suurimpia ICT-kuluja tulee Prontosta. Tällöin sopeuttamistoimet kohdistuisivat myös siihen ja kaikki kehitystoimet pysähtyvät.

Investointeja ei pystytä toteuttamaan tarvittavassa laajuudessa. Ajoneuvokaluston käyttöikä on jo nyt maksimissaan, ja käyttöiän nostaminen on nostanut myös niihin kohdistuvia huoltokuluja.

Taulukko 1 Pelastusopiston toiminnan ja talouden resurssitarkastelu 2022—2026 (milj. euroa)

	Tot. 2019	Tot. 2020	Tot. 2021	Arvio 2022	Arvio 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
Henkilötyö- vuodet (HTV)	116	126	134	139	132	100	100	95
Henkilöstöme- not	7,2	8,0	8,3	9,0	8,4	6,5	6,5	6,3
Muut kulut	9,1	8,8	9,4	11,4	10,5	9,5	9,3	9,4
Investoinnit	0,8	1,0	0,6	1,4	0,7	0,1	0,1	0,1
KULUT YHTEENSÄ (bruttokulut)	17,1	17,8	18,3	21,8	19,6	16,1	15,9	15,8
Toiminnan tuo- tot	3,2	1,6	2,3	2,1	2,3	1,8	1,8	1,8
Momentin määräraha (Nettokäyttö/ TAE/JTS)	13,2	16,1	17,3	18,7	16,4	14,1	14,1	14,1

Talousarvioaloite TAA 337/2022 vp

	Tot. 2019	Tot. 2020	Tot. 2021	Arvio 2022	Arvio 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
TUOTOT YHTEENSÄ (Bruttotulot+ momentin määräraha)	16,3	17,7	19,6	20,9	18,7	15,9	15,9	15,9
Nettokäyttö	14,0	16,2	16,1	19,6	17,3	14,3	14,1	14,0
Edelliseltä vuodelta siir- tynyt	1,8	1,0	0,9	2,2	1,3	0,4	0,2	0,2
Seuraavalle vuodelle siir- tyvä	1,0	1,0	2,2	1,3	0,4	0,2	0,2	0,3

Pysyvän kehyslisäyksen saaminen on aivan olennainen asia Pelastusopiston toiminnan turvaamiseksi. Ilman pysyvää kehysrahoitusta ei myöskään pelastajalisäys ole mahdollista.

Pelastajalisäyksen edellyttämä rahoitus

Vuodelle 2023 Pelastusopistolle esitetään 600 000 euroa pelastajalisäyksen valmisteluun, mikä on luonnollisesti tärkeä, jotta suunnittelutyötä pystytään tekemään.

Pelkkä suunnitteluraha ei kuitenkaan yksin riitä. Jotta pelastajalisäys voidaan toteuttaa, tarvitaan vuosittain kuusi (6) miljoonaa euroa. Huomioitavaa on, että kyseessä on nykyisten opiskelijamäärien tuplaaminen.

Pelastajalisäys on suunniteltu toteutettavan mahdollisimman kustannustehokkaasti hyödyntäen niin pitkälle kuin mahdollista olemassa olevia tilavaroja ja henkilöstöä. Harjoituskohteita hyödynnetään ja opetusta toteutetaan vuorotteluperiaatteella työturvallisuus ja kohteiden hyödynnettävyys huomioiden. Tästä huolimatta joudutaan hankkimaan mm. kaksi uutta sammutusautoa, muuta ajoneuvokalustoa (mm. miehistöautoja) sekä opiskelijakohtaiset suojavarusteet uusille opiskelijoille. Opetus- ja muun henkilöstön määrää on lisättävä. Tilojen osalta on tehtävä joitakin muutostöitä.

Pelastajalisäys on mahdollista syksystä 2024 alkaen. Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota siihen, että esim. sammutusautojen hankinta-aika on tällä hetkellä noin kaksi vuotta. Vastaavaa viivettä on todennäköisesti odotettavissa myös muissa välttämättömissä hankinnoissa. Toinen huomionarvoinen seikka on opiskelijarekrytoinnin vaatima aika — aikaa vaativat mm. koulutuksen markkinointi, varsinainen hakuprosessi sekä turvallisuusselvitykset, joiden kesto on Pelastusopistolla ei ole mahdollista vaikuttaa.

Mikäli resurssit ovat olemassa, Pelastusopisto pystyy kouluttamaan tarvittavan määrän pelastajia. Resurssitarve on laskettu nimenomaan Kuopiossa Pelastusopistolla toteutettavan koulutuksen

Talousarvioaloite TAA 337/2022 vp

mukaisesti. Alueelliset kurssit, joita on esitetty pelastajapulan ratkaisuna, ovat huomattavasti kalliimpia toteuttaa. Koulutukseen tarvittavat tilat ja muut fasilitetit ovat olemassa valmiina Kuopiossa, erityisesti merkittävä on harjoitusalue, jota vastaavaa ei ole muualla Suomessa. Alueellisilla kursseilla kaikki joudutaan suunnittelemaan ja rakentamaan alusta, mikä vie aikaa ja rahaa.

Suuressa kokonaisuudessa Pelastusopiston tarpeet ovat pienet, mutta toiminnan kannalta aivan olennaiset. Jos rahoitusta ei saada, on sillä huomattavat vaikutukset.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 600 000 euroa momentille 26.30.03 Pelastusopistolle pelastajakoulutuksen lisäämiseen.

Helsingissä 30.9.2022

Minna Reijonen ps
Sari Essayah kd
Tuula Väättäinen sd
Sanna Antikainen ps
Jussi Wihonen ps
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Hannu Hoskonen kesk
Anu Vehviläinen kesk
Markku Eestilä kok
Marko Kilpi kok
Hanna Huttunen kesk
Matti Semi vas